

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

SEDAT YILDIZ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2020/3264

Karar Tarihi : 18/1/2023

Başkan : Kadir ÖZKAYA

Üyeler : M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Kenan YAŞAR

Raportör : Hüseyin Özgür SEVİMLİ

Başvurucu : Sedat YILDIZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, karar sonucunu değiştirebilecek nitelikteki esaslı iddianın karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 5/1/2020 tarihinde yapılmıştır. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, bireysel başvuru konusu olayların geçtiği tarihte Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde *Tavuk Evi* adlı işyerini işletmektedir.

6. Melikgazi Kaymakamlığına bağlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (Müdürlük) görevlileri tarafından başvurunun işyerinde rutin gıda kontrolleri yapılmıştır.

7. Bu kontroller sırasında düzenlenen 10/5/2019 tarihli Numunc Alma Tutanağında, işyerinin satış reyonunda doğrudan tüketim için hazır bulunan ve tutanakta *köfte* olarak belirtilen üründen laboratuvarda *serolojik* analiz yapılmak üzere numune alındığı

ifade edilmiştir. Bu numune üzerinde yapılan inceleme sonucunda Kayseri Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü tarafından düzenlenen 30/5/2019 tarihli muayene ve analiz raporunda, cinsi *köfte* olarak belirtilen bu ürün içinde *kanatlı eti* ve *yabancı doku* (deri dokusu) tespit edildiği, bu maddelerin 29/1/2019 tarihli ve 30670 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2018/52 numaralı Türk Gıda Kodeksi Et, Hazırlanmış Et Karışımları ve Et Ürünleri Tebliği'nde (2018/52 numaralı Tebliğ) öngörülen koşullara uygun olmadığı belirtilmiştir.

8. Analiz raporunda yer verilen tespitler doğrultusunda başvurucağınun 2018/52 sayılı Tebliğ ile 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Vcteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'na aykırı şekilde *köfte* ürününü satışa sunduğu gerekçesiyle Müdürlük tarafından başvurucağına 22.742 TL idari para cezası verilmiştir.

9. Başvurucağı, anılan cezaya karşı Kayseri 2. Sulh Ceza Hâkimliğinde (Hâkimlik) iptal başvurusunda bulunmuştur. Başvuru dilekçesinde;

i. Bahse konu işyerinde yalnızca tavuktan ve tavuk etinden mamul ürünlerin satışının yapıldığını belirtmiştir.

ii. Gıda kontrolü sırasında alınan numune, tavuk etinden yapılan *tavuk köftesi* olduğu hâlcde tutanakta bu ürünün maddi hata sonucu kırmızı et ürününü ifade eden *köfte* olarak belirtildiğı, alınan numune aslında tavuk eti olduğu için içinde kanatlı eti bulunmasının doğal ve bu numunenin esasında mevzuata uygun olduğunu ileri sürmüştür.

iii. Tavuk etinden üretilen *kanatlı köfte* ürünü için uygulanması gereken inceleme prosedürü yerine, ürünün cinsinin hatalı yazılması nedeniyle kırmızı etten mamul *köfte* ürününden numune alınmış gibi analiz yapıldığını, bu nedenle kırmızı et ürünü içinde bulunmaması gereken kanatlı hayvan etinin olduğu sonucuna ulaşarak mevzuata aykırı şekilde ceza verildiğini ifade etmiştir.

iv. İdari para cezasından haberdar olunması üzere Müdürlükteki görevlilerle sözlü olarak görüştüğünde tutanak içeriğinin hatalı şekilde yazıldığı kabul edildiğini ileri sürmüş, bu konuda Müdürlük ile yazışma yaparak, numune alınan ürünün ne olduğunun belirlenmesini talep etmiştir.

10. İptal başvurusu sırasında Müdürlük tarafından idari para cezasına dayanak olan belgeler Hâkimliğe sunulmuş ve *köfte* ürününün 2018/52 sayılı Tebliğ uyarınca sadece büyükbaş ya da küçükbaş hayvan etlerinden üretilebileceğı, başvurucağınun iptal başvurusunda da *köfte* içinde tavuk eti bulunduğunu kabul ettiğı, dolayısıyla idari para cezasının mevzuata uygun olduğu beyan edilmiştir.

11. Hâkimlik 15/11/2019 tarihli kararıyla iptal başvurusunu reddetmiştir. Kararın gerekçesi şu şekildedir:

"10/05/2019 tarihinde ... adresinde faaliyette bulunan Sedat YILDIZ'a ait 'Tavuk Evi' adlı iş yerinde yapılan denetim ve kontrollerde işletmeden satışa sunulan köfteden Histolojik Analiz (yabancı doku tespiti) ve Serolojik analiz (Kanatlı Eti Tespiti) yaptırılmak üzere şahitsiz numunesi alınan 'köfte (sucuk içi)' Kayseri Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğüne analiz için gönderildiğı ve yapılan Histolojik Analiz (yabancı doku tespiti) sonucunda

sakatat tespiti uygun olmadığının tespit edilmiş olup ürünün Türk Gıda Kodeksi Et, Haşlanmış Et Karışımları ve Et Ürünleri Tebliğine aykırı olduğu gerekçesiyle itiraz eden iş yeri hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 40. Maddesinin (L) bendi gereği 14/06/2019 tarih ve 2808 sıra nolu 22.742,00-TL miktartlı idari yaptırım kararı uygulanmıştır.

...

İtiraz edenin iş yerinden 10/05/2019 tarihinde satışa sunulan köfteden Histolojik Analiz (yabancı doku tespiti) ve Serolojik analiz (Kanatlı Eti Tespiti) yaptırılmak üzere köftenin (sucuk içi) şahitsiz numunesinin alındığı ... 30/05/2019 rapor tarihli Kayseri Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü Muayene ve Analiz Raporunda numunesi alınan ürünün Türk Gıda Kodeksi Et, Haşlanmış Et Karışımları ve Et Ürünleri Tebliğine aykırı faaliyet gösterdiği ve bu suretle üzerine atılı kabahat filini işlediğinin sübuta erdiği hakimliğimizce değerlendirilmiştir. Bu bağlamda itiraz edenin dilekçesinde ileri sürdüğü hususların soyut nitelikte olduğu ve yasal dayanağının bulunmadığı, idari yaptırım kararı usul ve yasaya uygun olduğu"

12. Başvurucu, anılan karara itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde; iptal başvurusunda ileri sürdüğü hususların yanı sıra satışa sunduğu ürünün incelenmesinde 2018/52 numaralı Tebliğ hükümlerinin dikkate alındığını, bu Tebliğ'de *kanatlı köfte* adlı bir ürüne yer verilmediği hâlde kanatlı eti ve deri dokusu içeren ürünün satışa sunulduğu gerekçesiyle idari para cezası verildiğini ancak anılan Tebliğ'in geçici maddesinde, işletmelerin satışa sunduğu ürünleri 31/12/2019 tarihine kadar bu Tebliğ'e uygun hâlde getirmek zorunda olduklarının düzenlendiğini, satışa sunduğu ve numune alınan ürünün belirtilen tarihe kadar geçerliliğini koruduğu söylenen ve bu Tebliğ'den önce yürürlükte olan 2012/74 numaralı Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği'ne uygun olduğunu ve bu durumun Hâkimlik tarafından dikkate alınmadığını ileri sürmüştür.

13. Kayseri 3. Sulh Ceza Hâkimliği 16/12/2019 tarihli kararı ile başvurusunun itirazını reddetmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

14. 5996 sayılı Kanun'un "Tanımlar" kenar başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

...

27) Gıda kodeksi: Türk Gıda Kodeksini,

...

46) Numune alma: Ürünün, ortamdaki alınanlar da dâhil üretim, işleme ve dağıtım aşamalarına ve hayvan ve bitki sağlığına ilişkin her tür maddenin mevzuata uygunluğunun doğrulanması amacıyla alınmasını,

...

63) *Tağışış: Bu Kanun kapsamındaki ürünlere temel özelliğini veren öğelerin ve besin değerlerinin tamamının veya bir bölümünün mevzuata aykırı olarak çıkarılması veya miktarının değiştirilmesini veya aynı değeri taşımayan başka bir maddenin, o madde yerine aynı maddeymiş gibi katılmasını,*

64) *Taklit: Bu Kanun kapsamındaki ürünlerin, şekil, bileşim ve nitelikleri itibarıyla yapısında bulunmayan özelliklere sahip gibi veya başka bir ürünün aynısıymış gibi göstermeyi,*

...

İfade eder."

15. 5996 sayılı Kanun'un "Gıda Kodeksi" kenar başlıklı 23. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bakanlık, gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerle ilgili asgarî teknik ve hijyen kriterleri, bitki koruma ürünü ve veteriner ilaç kalıntıları, katkı maddeleri, bulaşanları, numune alma, ambalajlama, etiketleme, nakliye, depolama esasları ve analiz metotlarını belirleyen gıda kodeksini hazırlar ve yayımlar. Bakanlık, kodeksin hazırlanmasında ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapabilir ve bu amaçla komisyonlar kurabilir. Bakanlık, uluslararası Kodeks Alimentarius Komisyonunun temas noktasıdır ve konu ile ilgili çalışmaları yürütür. Bakanlık gıda kodeksini hazırlamak üzere Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu oluşturur. Komisyonun üye seçimi, görev süresi, alt komisyon oluşturulması, Ulusal Gıda Kodeks Komisyonu ve alt komisyonların çalışma usul ve esaslarını belirlemeye Bakanlık yetkilidir. Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür."

16. 5996 sayılı Kanun'un "Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması" kenar başlıklı 24. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

"(3) Gıda ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gıdanın ve yemin şekli, görünümü, ambalajı, kullanılan ambalaj malzemesi, tasarlanma ve sergilenme şekli, her tür yazılı veya görsel basın aracılığı ile sunulan bilgi dâhil, etiketlenmesi, tanıtım, reklâmı ve sunumu tüketiciyi yanıltıcı şekilde yapılamaz.

(4) Gıda ve yemde taklit ve tağışış yapılamaz. (Ek cümle:28/10/2020-7255/29 md.) Taklit ve tağışış yapılmış ürün işleme tabi tutulamaz, piyasaya arz edilemez."

17. 5996 sayılı Kanun'un "Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar " kenar başlıklı 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (1) numaralı bendinin olay tarihinde yürürlükte bulunan hâli şöyledir:

"24 üncü maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olarak taklit ve tağışış yapanlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, taklit ve tağışış edilmiş ürünlere el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir."

18. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Kapsam" kenar başlıklı 2. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bu Tebliğ, çiğ et, kıyma, kanatlı kıyma, hazırlanmış et karışımları, mekanik ayrılmış kanatlı eti ve et ürünlerini kapsar."

19. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"ç) Çiğ kanatlı eti: Vakum ambalajlı veya kontrollü ortamda ambalajlanmış kanatlı eti dahil soğutma, dondurma veya hızlı dondurmadan başka herhangi bir muhafaza yöntemine tabi tutulmamış olan çiğ eti,

...

i) Hazırlanmış kanatlı eti karışımları: Parçaları bölünmüş kanatlı karkas eti dahil olmak üzere kanatlı etine, diğer gıda maddeleri, lezzet vericiler ve/veya katkı maddeleri ilavesiyle elde edilen, eteki kas liflerinin yapısını ve çiğ kanatlı etinin özelliklerini ortadan kaldırmayacak seviyede işleme tabi tutulan çiğ kanatlı etini,

...

ü) Köfte: Kiyılmış büyükbaş ve küçükbaş hayvan karkas etlerinin veya kanatlı hayvan karkas etlerinin bu Tebliğe uygun olacak şekilde biri veya birkaçının karışımına, aynı ve/veya farklı tür hayvanların yağları, lezzet vericiler ile diğer gıda bileşenlerinden biri veya birkaçı ilave edilerek çeşitli şekillerde hazırlanan pişirmeye hazır kırmızı veya kanatlı et karışımını veya pişirilmiş et ürününü,

...

İfade eder."

20. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Genel hükümler" kenar başlıklı 5. maddesinin (14) numaralı fıkrası şöyledir:

"(14) Kanatlı eti ürünlerinin üretiminde kanatlı derisi kullanılabilir."

21. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Perakende işletmeler için gereklilikler" kenar başlıklı 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi şöyledir:

"(1) Perakende işletmelerde;

a) Hazırlanmış et karışımı olarak sadece pişmemiş köfte ve yöresel ürünler (tantuni, kilis tava, kağıt kebabı gibi); büyükbaş ve/veya küçükbaş hayvan karkas etlerinden günlük olarak üretilip, satışa sunulabilir."

22. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "İdari yaptırım" kenar başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Tebliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır."

23. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Yürürlükten kaldırılan tebliğ" kenar başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Tebliğ ile 5/12/2012 tarihli ve 28488 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği (Tebliğ No: 2012/74) yürürlükten kaldırılmıştır."

24. 2018/52 numaralı Tebliğ'in "Uyum zorunluluğu" kenar başlıklı geçici 1. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri, 31/12/2019 tarihine kadar bu Tebliğ hükümlerine uyum sağlamak zorundadır."

(2) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri; bu Tebliğ hükümlerine uyum sağlayıncaya kadar yürürlükten kaldırılan Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği (Tebliğ No: 2012/74) hükümlerine uymak zorundadır."

..."

25. 5/12/2012 tarihli ve 28488 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2012/74 numaralı Türk Gıda Kodeksi Et ve Et Ürünleri Tebliği'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (s) ve (t) bentleri şöyledir:

"s) Kanatlı köfte: Kıyılmış çiğ kanatlı hayvan etlerinin biri veya bunların karışımına istenildiğinde aynı tür hayvanların yağları, lezzet vericiler ile diğer gıda bileşenlerinden biri veya birkaçı ilave edilerek çeşitli şekillerde hazırlanan pişirilmeye hazır kanatlı et karışımını veya pişirilmiş et ürününü,

t) Köfte: Kıyılmış büyükbaş ve küçükbaş hayvanların biri veya birkaçının etlerinin karışımına, istenildiğinde aynı tür hayvanların yağları, lezzet vericiler ile diğer gıda bileşenlerinden biri veya birkaçı ilave edilerek çeşitli şekillerde hazırlanan pişirilmeye hazır kırmızı et karışımını veya pişirilmiş et ürününü,

....

İfade eder."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

26. Anayasa Mahkemesinin 18/1/2023 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

27. Başvurucu, işyerinde yapılan denetim sırasında, tavuk etinden yapılan köfteden analiz için numune alındığı hâldde tutanakta bu ürünün kırmızı etten yapılan eti tarif eder şekilde *köfte* olarak belirtildiğini, bu nedenle kırmızı et ürünü için öngörülen kriterler dikkate alınarak yapılan analiz sonucunda kendisine idari para cezası verildiğini, 2012/74 numaralı Tebliğ hükümlerine göre denetimin yapıldığı tarihte tavuk etinden yapılan köfte ürününün satışa sunulabileceğini ileri sürmesine rağmen Hâkimlikçe değerlendirme yapılmadan itiraz başvurusunun reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

28. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

29. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."

1. Uygulanabilirlik Yönünden

30. Anayasa Mahkemesi *Gurbet Çoban* (B. No: 2019/38857, 17/11/2021) kararında, kabahat olarak düzenlenen gece vakti içki satışı nedeniyle başvurucuya idari para cezasının verildiği olayda, başvuruya konu cezai sürecin herkes için bağlayıcılığı olan genel bir etki yarattığı, kamu gücünü kullanan bir kamu otoritesi tarafından yürütüldüğü, bu sürecin cezalandırıcı ve caydırıcı bir amacının bulunduğu, ayrıca son olarak cezanın miktarı dikkate alındığında bu yaptırımın adil yargılanma hakkı bağlamında *suç isnadı* niteliğinde sayılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Anayasa'nın ortak koruma alanında yer alan adil yargılanma hakkının *suç isnadı* boyutuyla somut olay yönünden uygulanabilir olduğuna karar vermiştir (*Gurbet Çoban*, § 32). Mevcut başvuruda da *Gurbet Çoban* kararında ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir neden bulunmamaktadır.

2. Kabul Edilebilirlik Yönünden

31. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

3. Esas Yönünden

a. Genel İtkeler

32. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak gerekçeli karar hakkından açıkça söz edilmemiştir. Bununla birlikte Anayasa'nın 36. maddesinin "...ile adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının kapsamına gerekçeli karar hakkının da dâhil olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birçok kararında vurgulanmıştır. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının gerekçeli karar hakkı güvencesini de kapsadığının kabul edilmesi gerekir (*Abdullah Topçu*, B. No: 2014/8868, 19/4/2017, § 75).

33. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrasında da *"Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır."* denilerek mahkemelere kararlarını gerekçeli yazma yükümlülüğü yüklenmiştir. Anayasa'nın bütünlüğü ilkesi gereği anılan Anayasa kuralı da gerekçeli karar hakkının değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulmalıdır (*Abdullah Topçu*, § 76).

34. Gerekçeli karar hakkı, kişilerin adil bir şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve denetlemeyi amaçlamaktadır. Bu hak, tarafların muhakeme sırasında ileri sürdükleri iddialarının kurallara uygun biçimde incelenip incelenmediğini bilmeleri ve demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesinin sağlanması için de gereklidir (*Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

35. Mahkemelerin anılan yükümlülüğü, yargılamada ileri sürülen her türlü iddia ve savunmaya karar gerekçesinde ayrıntılı şekilde yanıt vermeleri gerektiği şeklinde anlaşılabilir (*Yasemin Eksi*, B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 56). Bir kararda tam olarak hangi unsurların bulunması gerektiği davanın niteliğine ve koşullarına bağlıdır. Yargılama sırasında açık ve somut bir biçimde öne sürülen iddia ve savunmaların davanın sonucuna etkili olması, başka bir deyişle davanın sonucunu değiştirebilecek nitelikte olması hâlinde davayla doğrudan ilgili olan bu hususlara mahkemelerce makul bir gerekçe ile yanıt verilmesi gerekir. Aksi bir tutumla mahkemenin davanın sonucuna etkili olduğunu kabul ettiği bir husus hakkında *ilgili ve yeterli bir yanıt* vermemesi hak ihlaline neden olabilecektir (*Sencer Başat ve diğerleri*, §§ 35, 39).

36. Bir davada tarafların hukuk düzenince hangi nedenle haklı veya haksız görüldüklerini anlayıp değerlendirebilmeleri için usulüne uygun şekilde oluşturulmuş, hükmün içerik ve kapsamı ile bu hükme varılırken mahkemenin neleri dikkate aldığı ya da almadığını gösteren, ifadeleri özenle seçilmiş ve kuşkuya yer vermeyecek açıklıktaki bir gerekçe bölümünün ve buna uyumlu hüküm fıkralarının bulunması gerekçeli karar hakkı yönünden zorunludur (*Sencer Başat ve diğerleri*, § 38).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

37. Somut olayda başvuru, yalnızca tavuk etinden yapıldığını beyan ettiği ürünlerin satışının yapıldığı bir işyerini işletmektedir. Burada yapılan kontrolden, satış reyonundan alınan ve cinsi *köfte* olarak belirtilen numunede yapılan incelemede bu ürünün 2018/52 numaralı Tebliğ'de öngörülen hükümlere aykırı şekilde kanatlı eti ve deri dokusu içerdiğinin tespit edildiği gerekçesiyle başvurucuya idari para cezası verilmiştir. Başvurucunun anılan karara yönelik iptal başvurusu Hâkimlik tarafından reddedilmiştir. Ret kararında, başvurunun işyerinden temin edilen ürünle ilgili analiz raporuna dayanılmıştır. Anılan raporda numunesi alınan ürünün *köfte* olduğu belirtilmektedir (bkz. § 7). Başvurucu ise numune alınan ürünün bütünüyle tavuk etinden yapılan köfte olduğunu, bu nedenle içeriğinde kanatlı eti bulunmasının normal olduğunu ancak Müdürlük görevlileri tarafından numune alınan ürünün tutanakta yanlış belirtildiğini, denetimin 31/12/2019 tarihinden önce yapılması karşısında 2018/52 numaralı Tebliğ'in geçici 1. maddesi uyarınca, 2012/74 numaralı Tebliğ hükümlerine göre tavuk etinden üretilen köftenin satışa sunulmasının hukuka uygun olduğunu savunmuştur.

38. Analiz raporunda numune incelemesinin 2018/52 numaralı Tebliğ'de yer alan kriterlere göre yapıldığının belirtilmesi, 2012/74 numaralı Tebliğ'de *kanatlı köfte* adıyla tanımlanan ürün cinsine 2018/52 numaralı Tebliğ'de yer verilmemekle birlikte (bkz. § 19), 2018/52 numaralı Tebliğ'in geçici 1. maddesinde işletmecilere 31/12/2019 tarihine kadar 2018/52 numaralı Tebliğ'e uyum sağlamaları gerektiğinin, bu tarihe kadar önceki Tebliğ'de yer alan düzenlemelerin geçerli olduğunun öngörülmesi karşısında (bkz. § 24) başvurunun numunesi alınan ürünün zaten *kanatlı köfte* olduğuna, bu bilginin tutanağa hatalı şekilde *köfte*

olarak yazıldığına ve denetim tarihi itibarıyla kanatlı hayvan etinden köfte yapılmasının mevzuata uygun olduğuna dair itirazlarının sonuca etkili olduğu, başka bir deyişle iptal başvurusunun sonucunu değiştirebilecek nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Ancak Hâkimlik tarafından verilen ret kararında ve bu karara yönelik itirazın reddine başvurusunun söz konusu itirazları hakkında bir değerlendirme yapılmamıştır (bkz. § 11).

39. Sonuç olarak denetim sırasında alınan numunenin kanatlı hayvan etinden yapılan bir ürün olduğu, dolayısıyla tutanakta ürün cinsinin *kanatlı köfte* olarak belirtilmesi gerektiği hâlde her iki Tebliğ'de yer alan tanımlara göre kırmızı et ürünü olduğu izlenimi verecek şekilde *köfte* olarak belirtildiğine ve denetim tarihi itibarıyla yine her iki Tebliğ uyarınca kanatlı hayvan etinden köfte üretilip satışa sunulabileceğine dair ayrı ve açık yanıt verilmesini gerektiren hususların varlığına rağmen iptal başvurusunun sonucuna etkili olabilecek nitelikteki ihte itirazların karşılanmadığı anlaşılmıştır. Bu sebeple yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurusunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

40. Açıklanan gerekçelerle başvurusunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

41. Başvuruda gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verildiğinden, suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin ihlal edildiğine ilişkin şikâyet hakkında kabul edilebilirlik ve esas yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

VI. GİDERİM

42. Başvurucu, ihlalin tespiti ve yeniden yargılama yapılması talebinde bulunmuştur.

43. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (*Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Kayseri 2. Sulh Ceza Hâkimliğine (D. İş No: 2019/3416) GÖNDERİLMESİNE,

D. 446,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/1/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.